No. 114. 1842.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 20 September.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den September.

De heer *Olozaga*, wiens vertrek van Madrid naar Belgie en Holland men aangekondigd heeft, is op zijne reis derwaarts alhier aangekomen. Het doel zijner reis is, zegt men, om met de gouvernementen van beide landen te onderhandelen over zekere wijzigingen in het tarief van uit- en invoer, in 't belang van den Spaanschen handel.

— De stoomboot *Pharamond*, den 10den van Algiers vertrokken, is den 12den te Marseille aangekomen. Men had te Algiers troepen naar Cherchell ingescheept, ter ondersteuning van den generaal *Changarnier*, die naar de zijde van Tenez was opgetrokken, om den stam der Beni-Menasser te tuchtigen. — De gouverneur-generaal *Bugeaud* was naar Oran vertrokken, om zich met de generaals *Bedeau* en *d'Abbouville* te verstaan, en troepenbewegingen te leiden die in deze provincie moeten plaats hebben om de Arabieren te verdrijven en den generaal *Lamoricière* de handen ruim te geven, die te Mascara met moeijelijkheden te worstelen heeft. Het 2de regiment Afrikaansche jagers en het 13de regiment ligte troepen trokken naar die stad op.

— De heer *Anne*, een der voornaamste schrijvers van het legitimistisch dagblad *la France*, is dezer dagen van Görtz teruggekeerd, alwaar hij een langdurig onderhoud met den hertog *van Bordeaux* gehad heeft. Uit den eigen mond van den heer *Anne* vermeent men, dat het wel degelijk waar is, dat de hertog niet geheel van zijnen val hersteld is. De Prins moet veel moeite hebben om te staan, en het eene been veel korter dan het andere zijn.

— Een dagblad van Marseille deelt berigten uit Circassie mede, volgens welke de Russen aldaar eene nieuwe, zeer belangrijke nederlaag zouden geleden hebben. De Circassiërs zouden des nachts een Russisch legerkorps van niet minder dan 10,000 man overrompeld, daaronder een groot bloedbad aangerigt en de overblijvenden gevangen genomen hebben. De *Malta Times* voegt er bij, dat die nederlaag der Russen aan verraad moet worden toegeschreven. Er zouden van de zijde van laatstgemelden voorstellen van vrede gedaan zijn, welke de Circasiërs geveinsd hadden te willen aannemen. Er werd een wapenstilstand getroffen, toen de Circassiers des nachts onverhoeds, terwijl de Russen in den slaap gedompeld waren, het legerkamp overvielen en alles nedersabelden, vóór de Russen den tijd hadden zich te weer te stellen.

(Vermits men echter van eene andere zijde van deze nieuwe nederlaag nog niets weet, zal men wel doen, de bevestiging van dit berigt af te wachten.)

— In brieven uit Madrid, van den 10den, wordt steeds van wijzigingen in het kabinet gesproken. De heer *Calatrava*, de onmogelijkheid inziende om den berooiden toestand van 's lands finantien te herstellen, zou er sterk op aandringen, om van het ministerie af te treden. Velen wilden dit echter in twijfel trekken, en gaven het vermoeden te kennen, dat de minister *Calatrava* moeijelijk te vervangen zou zijn, terwijl zijn opvolger evenmin iets tot verbetering der finantien zou kunnen toebrengen. — Twee belangrijke personen, de heeren *Arguelles* en *Ofalia*, waren ernstig ongesteld. — Naar men verzekerde, zouden de Cortes tegen den 1 November bijeenkomen. — De heer *Olazaga* was op zijne reis naar Holland en Belgie vertrokken. — Men sprak van bemiddeling van bevriende hoven, ten einde de erkenning van de Koningin door de Noordsche hoven te erlangen.

— Ter beurze van heden (17 September) waren genoteerd: 5 pCt. 118,65; 3 pCt. 80,10; Nap. r. 107,45; Spanje 22; Ned. 2½ pCt. 53¼; Rom. L. 105.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den September.

Het *Journal de St. Petersbourg*, van den 8sten, bevat het programma der der plegtigheden, welke zullen plaats hebben bij gelegenheid van den aanstaanden doop der Grootvorstin *Alexandra*, dochter van den Grootvorst-troonopvolger. De dag der plegtigheid was echter nog niet bepaald.

— In den voormiddag van den 13 heeft te Keulen het aangekondigde concert, ten behoeve van den Dombouw, in tegenwoordigheid van Z. M. den Koning, van de Prinsen van zijn huis, en van eenige der hooge gasten, plaats gehad. Dat concert heeft 2000 thlrs. opgebragt, waaronder 100 dukaten van Z. M. den Koning. Van hier is Z. M. naar Brühl teruggekeerd, en van daar, met H. M. de Koningin, naar den Godesberg voortgereisd, waar Hoogstdezelve deel namen aan het feest, hetwelk de ridderschap van de Rijnprovincie aldaar aan HH. MM. en Hoogstderzelver gasten gegeven heeft. Bij die gelegenheid is het Zevengebergte met groote vuren verlicht, hetgeen echter, ook door de helder schijnende maan, niet die prachtige uitwerking deed, welke men er van verwacht had. Eergisteren morgen vereerden Hunne Majesteiten de stad Bonn met een bezoek, en vertrokken tegen den middag naar Coblentz, waar Hoogstdezelve met geestdrift zijn ontvangen. Zij bevinden zich thans op het fraaije kasteel Stolzenfels, en zullen zich eerlang naar Trier begeven.

— Uit Dusseldorp schrijft men, dat Z. M. de Koning van Hannover in zoo verre hersteld is, dat hij eergisteren voor het eerst eene wandeling heeft gedaan. Den 16den is Z. M. van Dusseldorp naar Hannover vertrokken. De Courant van Leipzig spreekt het morganatique huwelijk des Konings tegen.

— De door HH. MM. den koning en de koningin van Pruissen en hoogstderzelver gasten in dubbel geteekende dombouwoorkonde voor de archieven van het domkapittel en van het dombouwverein te Keulen, luidt als volgt:

» Nadat, onder Gods bijstand en onder de zegewenschen van het Duitsche vaderland, op heden, de eerste steen tot voltooijing van de ondeerwaardige hoofdkerk van het aartsbisdom Keulen plegtig ingewijd, en met denzelven een eeuwigdurend gedenkteeken der vroomheid, eendragt en trouw van de verbonden Duitsche stammen in eene heilige plaats gelegd is, tot een blijvend aandenken aan het gebeurde, is de tegenwoordige oorkonde door den verheven beschermer van het werk, Z. M. den Koning en H. M. de Koningin van Pruissen, en door de bij dit feest tegenwoordig zijnde hoogste en hooge personaadjen onderteekend.»

» Aldus gedaan te Keulen, enz.»

De grondsteen is 3 voet lang, even zoo breed, 2½ voet hoog en regthoekig behouwen. In de uitholling daarvan zijn, in de eerste plaats, gelegd eene tinnen plaat, waarop in Latijnschen en Duitschen tekst een kort verhaal der lotgevallen van den Keulschen dom van de vroegste tijden af voor zooverre bekend is, tot en met den 4 dezer, gegrift is;

Vervolgens is in dien steen gelegd eene perkamenten rol, bevattende de statuten van het centrale dombouwverein, met het koninklijk besluit van den 8 December 1841, waarbij dezelve goedgekeurd worden, en eene naamlijst van al de op 4 September bestaande leden van genoemd Verein;

Ten derde, het Keulsche Domblad van de dagteekening van het leggen van den eersten steen;

Ten vierde, het feestnommer der Keulsche Zeitung van dien dag, en Eindelijk een aantal Pruissische munten, waaronder eene dombouwvereins-medaille.

Deze zoo gevulde holte is door den coadjutor van den aartsbisschop van Keulen, met den gewijden steen, eene 16 duim hooge en 12 duim breede witte marmeren plaat, met den Pruissischen adelaar, het jaartal en het wijdingskruis voorzien, gesloten, en werd vervolgens een zwaar stuk steen van de grootte van den eersten steen daarop gebragt en met bronzen tappen behoorlijk bevestigd. Op dezen deksteen staan de namen der bij den dombouw bezig zijnde meesters en uitstekende werklieden.

— In berigten uit Berlijn van den 7den dezer leest men:

» In de hooge kringen alhier is een bedroevend gerucht in omloop; men wil namelijk stellig weten, dat de twee bekwame en veel belovende

officieren onzer garde, *von Hiller* en *von Gersdorf*, die als vrijwilligers den veldtogt der Russen aan den Kaukasus bijwoonden, in de gevechten tegen de Circassiers gesneuveld zijn. Men begint alhier aan de berigten wegens nederlagen der Russen in den Kaukasus meer en meer geloof te slaan, omdats niets officieels wegens hunne krijgsverrigtingen wordt openbaar gemaakt, hetwelk vroeger toch van tijd tot tijd plagt te geschieden."

— Men meldt van den Rijn, dat thans alle geschillen betreffende den vestingbouw van Rastadt volkomen zijn vereffend; dat Rastadt eene vesting van den eersten rang zal worden en dat men met den bouw nog gedurende dit najaar zal beginnen.

— Te Meintz is thans eene tentoonstelling geopend van voorwerpen der duitsche nijverheid, alwaar voorwerpen uit geheel Duitschland, ten getale van bijna 700 stuks, zijn ingezonden. Wurtemberg en het groothertogdom Hessen hebben in verhouding het grootste getal voorwerpen ingezonden.

— In dezen warmen zomer heeft men in Zwitserland eenige der hoogste bergen beklommen, die men anders voor onbestijgbaar hield, als: de Jungfrau, de Schreckhorn, de Scheerhoorn en den top van den Dent du midi. De beklimming van laatstgenoemden berg hebben onlangs zes Walliser jonge lieden ondernomen en niet zonder groote zwarigheid volbragt.

— Volgens berigten uit Servie heeft zekere *Mucsitsch* aldaar den standaard des oproers opgestoken, en is Prins *Michael* uit Belgrado met zijne troepen tegen hem opgetrokken, doch den 4den en 5den September in de omstreken van Kragujevatz na een bloedig gevecht geslagen geworden. De Prins *Michael* had al zijn geschut moeten achterlaten en was naar Belgrado teruggekeerd, doch zich daar niet veilig achtende, was hij met zijne familie naar Semlin gevlugt. In Belgrado heerschte groote verwarring; de opstandelingen naderden die stad, waar zij, naar men wilde, den ouden vorst *Milosch* weder in het bestuur wilden brengen. Deze laatste bevindt zich, volgens de jongste berigten, in Duitschland, waar hij zich met wetenschappelijke navorschingen zou bezig houden.

ENGELAND.

LONDEN, den 17den September.

Volgens de jongste berigten uit Edimburg, heeft H. M. zich den 15 naar Engeland ingescheept.

— Prins *Esterhazy* wordt tegen het einde der week in deze hoofdstad verwacht, ten einde de noodige toebereidselen te maken tot ontvangst van Z. Keiz. H. den Aartshertog van Oostenrijk, die, na Portsmouth bezocht te hebben, den 20 alhier zal aankomen.

— In Manchester blijven de wevers nog altijd weigerig om hun werk te hervatten.

— Men heeft alhier berigten uit de Vereenigde Staten tot den 1sten September. Zij behelzen de belangrijke tijding, dat de zaak omtrent het toltarief tot een goed einde gekomen is.

In een bijzonder berigt uit de Vereenigde Staten leest men voorts het volgende:

» De vredelievende zending van lord *Ashburton* heeft thans werkelijk tot eenen gelukkigen uitslag geleid. De senaat heeft, na langdurige beraadslagingen, met eene meerderheid van 39 tegen 9 stemmen, de tusschen onzen secretaris van Staat, den heer *Daniel Webster*, en den genoemden vertegenwoordiger der Britsche regering, den 9den Mei ll., te Washington geslotene verdragen goedgekeurd. De tekst dier verdragen wordt thans door de dagbladen medegedeeld. Wat daarin wegens de grensbepaling aan de zijde van Canada en Nieuw-Brunswijk voorkomt, is zoo niet geheel, ten minste in de hoofdzaak overeenkomstig met hetgeen men reeds wist. Er zijn voorts in de verdragen bepalingen gemaakt tot het te keer gaan van den slavenhandel op de kust van Afrika en tot het wederzijds uitleveren van voortvlugtige misdadigers; maar nergens wordt iets gezegd, wat op het geschil de zaak der *Creole* kan worden toegepast. Ook het vraagstuk omtrent het regt van onderzoek der schepen blijft onafgedaan; terwijl almede de zaak der noord-westelijke grenzen (die aan de Stille Zuidzee) niet beslist wordt.

» Ten gevolge der beslechting van het vraagstuk wegens de grenzen en van de aanneming der wet wegens het toltarief, hebben de handels- en geldzaken in de Vereenigde Staten een gunstiger aanzien bekomen. Men geloofde, dat de handel gedurende den herfst levendig genoeg zou zijn, om de stremming op te wegen, die daarin dezen zomer heeft plaats gehad.

» De oogst is dit jaar buitengewoon overvloedig, vooral die van tarwe en katoen. Aanzienlijke hoeveelheden daarvan werden reeds ter markt gebragt en zouden weldra naar Engeland worden ingescheept."

— Een berigt van de Kaap de Goede Hoop, van den 2den Julij, en dus slechts van een dag jonger dan het vorige, vermeldt, dat te Grahams-town tijdingen van kapitein *Smith* uit Port-Natal waren aangekomen, volgens welke hij met het overschot zijner kleine magt aldaar veilig was en versterking inwachtte. Het gerucht omtrent het verdelgen of gevangen nemen dezer Britsche troepen door de uitgewekene boeren schijnt dus ongegrond te zijn.

— De 3 pCt. stonden gisteren 93⅝; Ned. 2½ pCt. 52⅜, de 5 pCt. 103; Spanje 16⅞; Portugal 21¼; Braz. 68½; Columb. 21.

BELGIE.

BRUSSEL, den 18den September.

De Senaat zet de beraadslagingen over onderscheidene der bij denzelven ingekomene ontwerpen voort. Gisteren heeft dezelve de wet betrekkelijk de uitvoering van eenige artikelen der overeenkomst van 16 Julij jl. aangenomen. Verscheiden leden hebben alstoen hunne bezwaren ingebragt over het besluit van 28 Augustus. — De minister van buitenlandsche zaken heeft bij die gelegenheid verklaard, dat de gezantschapsposten te Parijs en Frankfort spoedig zouden vervuld worden.

— Men spreekt van de benoeming eener commissie die belast zou worden met de herziening van het douanetarief met betrekking tot de artikelen der katoen-industrie. Deze commissie zou meerendeels bestaan uit fabriekanten en aan haar hoofd hebben den graaf *d'Hane de Potter*.

— Volgens het *Commerce belge* houdt het gouvernement zich bezig met eene onderhandeling met het Spaansche gouvernement, over den afstand der Philippijnsche eilanden aan Belgie.

— Thans is door den minister van binnenlandsche zaken openbaar gemaakt het programma der plegtigheden en vermakelijkheden, tot viering der September-feesten. Dezelve bestaan in een' lijkdienst, het afschieten van salvo's artillerie, tentoonstellingen, boogschieten, paarden-wedrennen, concerten, illuminatie, enz.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den September.

Gisteren is Z. K. H. de Prins *van Oranje*, uit 's Gravenhage komende, Utrecht gepasseerd, zich naar Soestdijk begevende, om met hoogstdeszelfs broeder, Prins *Alexander*, aldaar van de jagt gebruik te maken.

— Uit 's Hage schrijft men:

» Z. K. H. de Prins *van Oranje* heeft aan onzen verdienstelijken stadgenoot, den kunstschilder *Charles Rochussen*, eene met brillanten omzette snuifdoos ten geschenke gezonden, welke met het naamcijfer versierd en begeleid was door eenen eigenhandigen brief van Z. K. H., als blijk zijner hooge tevredenheid over des konstenaars keurig geteekende modellen van bekers, waarvan de vervaardiging is opgedragen aan den zilversmid *Meijer*, te dezer stede woonachtig, en welke dienen moeten bij het op handen zijnde St.-Hubertsfeest."

— Bij zijne terugreis uit Vlissingen, heeft de directeur-generaal van Marine, te Rotterdam, inspectie gehouden over 's Rijks werf en derzelver personeel en materieel, alsmede over het aldaar in bezetting liggende korps mariniers, en zoo wel over het een als over het ander deszelfs tevredenheid te kennen gegeven.

— Donderdag avond is een der conducteurs, *Hannes van Swam* geheeten, op den ijzeren weg, bij den togt van den laatsten trein van Haarlem naar Amsterdam, en bij het verrigten van zijne dienst buiten om de rijtuigen, zwaar aan eene zijner handen gekneusd geworden, zoo dat hij is nedergevallen, en vervolgens de hand, benevens een gedeelte van den voorarm, heeft moeten worden afgezet.

— Uit Amsterdam schrijft men van ll. Vrijdag, dat in den namiddag te voren nabij die stad wederom een korenmolen afgebrand is, te weten: *de Batavier*, tegenover Welna, in den grooten Duivendrechtschen polder.

— Van den Helder schrijft men van den 15den September:

» Naar men verneemt, zullen met den 10den October aanstaande de Wachtschepen van den Helder, Hellevoetsluis en Vlissingen, van de reede in de havens terugkeeren. Men spreekt ook van eene promotie bij de marine. De luit. ter zee 1ste kl. *J. C. du Cloux*, van Z. M. korvet *Juno*, is met den 15den dezer op non-activiteit gesteld, en in dien plaats benoemd de luit. ter zee 1ste kl. *Zondermans*. De schrijver en victualiemeester *Kempe*, dienende aan boord van Z. M. stoomschip *Etna*, op non-activiteit gebragt, en in diens plaats benoemd de adjunct-schrijver *van Neck*; tot 1ste officier op Z. M. brik *Echo* is benoemd de luit. ter zee 1ste kl. *Ditlof Tjassen*, en de adelborsten *van der Poll* en *de Ruiter van Steveninck*; a/s 1ste officier van Z. M. fregat *Palembang* is geplaatst de luit. ter zee 1ste kl. *Eeg*. De chirurgijn-majoor *Faas* is met den 15den dezer op non-activiteit gebragt, en in zijne plaats benoemd de chirurgijn-majoor *Huter*, van Z. M. wachtschip *Schelde*; tot chirurgijn-majoor van Z. M. wachtschip *Schelde*, is benoemd de chirurgijn-majoor 3de rang *Dumont*.

» In den loop der maand October zal naar Suriname vertrekken de korvet *Juno*, ter aflossing van Z. M. korvet *Castor*, welke bodem zal terugkeeren, als zijnde ongeschikt voor de dienst in die wateren bevonden. Z. M. fregat *de Rijn*, onder bevel van den kap. luit. ter zee *Bijl de Vroe*, *ad interim*, en het fregat *Jason*, onder bevel van den kap. ter zee *van der Plaat*, zullen in de aanstaande maand eene reis naar de Middellandsche zee ondernemen. Den 16den dezer is van hier naar Batavia uitgezeild het schip *Maria*, kap. *van Wijk*; de brik *Acra*, kap. *Ludders*, naar de kust van Guinea; en naar Curacao het schip *Maria de Jacoba*, kap. *Bart*."

— Zoo als was aangekondigd, is de tentoonstelling van kunstwer-

ken door levende meesters ll. Maandag te Amsterdam geopend. Het getal der aldaar aanwezige stukken bedraagt reeds 460, en nog meerdere worden er verwacht. Onder de schilderijen, die de algemeene aandacht tot zich trekken, behoort, in de eerste plaats, het afbeeldsel van Z. M. den Koning, ten voeten uit door den heer *J. A. Kruseman.* Verder vindt men er onderscheidene stukken van andere verdienstelijke meesters, zoo als van *ten Sande Bakhuyzen*, *Bloemers*, *Couwenberg*, *Dreibholtz*, *van Schendel*, *Schotel*, *Waldorp*, *Cornet*, enz.; doch tot dusverre zoekt men te vergeefs naar schilderijen van de beide heeren *Pienemans*, *C. Kruseman*, *Schelfhout*, *Koekkoek* en andere eerste meesters, doch men vleit zich, dat dezelve nog zullen inkomen. Daarentegen worden er met genoegen opgemerkt eenige fraaije stukken van vreemde meesters.

— Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage hebben voorloopig ter kennis van kunstenaars en bevorderaars der beeldende kunsten gebragt, dat er wederom in den loop der maand Mei 1843, in overeenstemming met vroeger gemaakte bepalingen, eene algemeene Tentoonstelling van Schilderijen en verdere kunststukken van levende meesters, zoo wel binnen als buiten het Rijk gevestigd, in 's Gravenhage zal plaats hebben.

— Uit Groningen schrijft men van den 15 September:

» Het Museum van Natuurlijke Historie onzer Hoogeschool is dezer dagen weder verrijkt geworden met twee zeer belangrijke geschenken, zijnde het eene verzameling van Zuid-Afrikaansche vogelen en mineralen, welke aan hetzelve zijn toegezonden door den heer *Willem Frederik Hertzog*, tweede surveijor generaal bij het Gouvernement aan de Kaap de Goede Hoop, en het andere eene verzameling van ruim 400 stuks mineralen, meestal Groninger steenen en versteeningen, aan het Museum geschonken door den heer en mr. *Julius van Weerden*, procureur te Appingadam, zijnde eene verzameling, door wijlen zijnen vader in diens Akademische tijd bijeengebragt.

» De aanleiding tot het eerste geschenk is te merkwaardig, om hetzelve hier niet met een enkel woord mede te deelen:

» De heer *W. F. Hertzog*, te weten, is een geboren Kapenaar, die in zijne jeugd eene reis deed naar Europa. Ons Museum was eene der eerste inrigtingen van dien aard, welke hij zag, en hier werd hij terstond met zulk eene geestdrift voor deze wetenschap en inzonderheid voor het Mineralogisch gedeelte derzelve bezield, dat, nog hier zijnde, de begeerte in hem ontstond, om zich in het vervolg van zijn leven meer op deze wetenschap toe te leggen, en dat hij kort daarop in eenen brief aan prof. *van Swinderen* te kennen gaf, dat de indruk, welken het zien van en het verkeer in ons Museum en het onderigt, dat hij in hetzelve ontving, op hem gemaakt had, hem het vaste voornemen had doen opvatten, om ten eenigen tijde het Museum met het een en ander te verrijken, om zoo zijne dankbaarheid voor de hierin verkregene rigting van zijnen geest met daden te betuigen.

» Na aldus binnen onze muren met lust en liefde voor de wetenschap der natuur bezield te zijn, begreep de heer *Hertzog*, dat hij nu ook nog meer moest zien en hooren, en hij heeft dus vervolgens eene reis ondernomen van hier naar Gottingen, waar hij de Hoogleeraren *Hausmann*, *Blumenbach* en *Stromeijer* hoorde doceren, heeft daarna den Hartz bezocht en den Rijn, en hierbij de Hoogescholen en Kabinetten te Heidelberg en te Freyburg; is vervolgens gereisd door het Schwarzwald, door Zwitserland en Italië, ook naar Rome en Napels, en over Weenen, Munchen, Berlijn en de vrije Hanzesteden naar Gottingen terug; terwijl hij later nog Belgie en Parijs bezocht heeft en in Schotland de beroemde Hoogleeraren *Jameson* en *Buckland* heeft leeren kennen.

» Aan de Kaap teruggekeerd en daar in eene betrekking geplaatst, welke hem in de beste gelegenheid stelt, om de rijke, daar voorhandene Natuurschatten te verzamelen en te bestuderen, had hij dikwijls gelegenheid gezocht, iets aan het Groninger Museum af te zenden; doch altijd maakten de Hollandsche schippers, welke de Kaap aandeden, zwarigheid, om voorwerpen uit eene (thans) Engelsche kolonie naar Holland mede te nemen, uit hoofde van de moeijelijkheden, welke dit met de inkomende regten oplevert.

» Eindelijk heeft zich de heer *Petrus Hofstede Hiddingh*, welke onlangs van de Kaap in Europa gearriveerd is en die zich thans bij zijne familie te Assen bevindt, belast met de zorg voor de overbrenging van dit belangrijke geschenk, en aan hem heeft dus ons Museum, naast den geleerden en edelmoedigen donateur, de meeste verpligting daarvoor."

— Uit Middelharnis, schrijft men van den 14den September:

» In den namiddag van den 10den dezer mogten de ingezetenen dezer gemeente en de overige bewoners der eilanden Overflakkee en Goedereede zich verblijden, bij het zien aankomen in deze haven van de stoomboot, welke tot eene geregelde vaart van hier op de steden Rotterdam en Dordrecht, voor rekening eene alhier gevestigde Maatschappij, in de fabrijk van heer *Cristiaan Verveer* te Amsterdam is vervaardigd.

» De bevallige vorm en de buitengewone snelle vaart dezer stoomboot schonk aan de toegevloeide menigte een schoon en aangenaam schouwspel, die dezelve met een blijk herhaald: *hurah!* begroette en verwelkomde.

» De stevige bouw, de allezins gemakkelijke en buitengewoon fraaije inrigting dezer stoomboot en het gunstig getuigenis van deskundigen omtrent de zamenstelling der machinerie, de zachte en naauwelijks merkbare beweging, de gemakkelijkheid en het vlugge der manœuvres en de kloekheid tegen het holle water, geven het uitzigt, dat door derzelver dienst deze plaats en de overige gemeenten dezes eilands, nu mede eenigzins zullen mogen deelen in de algemeene verbetering der middelen van vervoer en gemeenschap, welke zoo menigvuldig en allerwege in ons vaderland worden daargesteld, en dat dus de staat van onbekendheid en afzondering dezes eilands, als gevolg der beletselen van de moeijelijk te passeren rivieren en stroomen, zal worden opgeheven.

» Hulde en dank zij die mannen toegebragt, die geene opofferingen of moeite ontzagen om deze kostbare inrigting tot stand te brengen, eene inrigting die voorzeker voor den handel en het verkeer met de ingezetenen der steden Rotterdam en Dordrecht en de overige steden en plaatsen onzer provincie, maar in het bijzonder voor de bewoners dezes eilands en voor die der eilanden Voorne en de Beijerlanden de belangrijkste voordeelen zal opleveren.

» De algemeene belangstelling in deze onderneming, de goede verwachting van het welslagen derzelve, alsmede de gunstige en onbekrompene medewerking der besturen van die steden en gemeenten, welker ingezetenen bij deze stoombootvaart een meer onmiddellijk belang hebben, geven het blijde vooruitzigt en de gegronde hoop, dat dezelve wel gelukken zal en in stand zal kunnen blijven."

— In den nacht van ll. Woensdag op Donderdag jl. heeft te Apeldoorn eene inbraak plaats gehad, en wel in het nieuwe kerkgebouw der Hervormde gemeente, hetwelk zeer afgezonderd staat, en waarvan men eene der buitendeuren vond opengebroken, alsmede al de kasten in en bij de consitoriekamer, die bestemd zijn tot berging van het nachtmaalszilver, of tot gebruik der diaconie; doch waarin gelukkig geen geldswaarde aanwezig was; zoodat de schade zich bepaalt tot eenige flesschen wijn, en de kosten van herstelling van het verbrokene. Voor zooverre bekend is, heeft men de daders, ondanks daartoe aangewende moeite, nog niet op het spoor.

— Donderdag avond, is te Amsterdam *Mietje Meyer Pruim*, huisvrouw van *David Mozes Verschwater*, wonende in de Weesperkerkstraat, na eene zwangerschap van ruim zeven maanden, van drie welgeschapen kinderen verlost, zijnde twee dochters en een zoon. Omtrent de bijzondere vruchtbaarheid dezer vrouw, is het opmerkelijk, dat zij reeds vroeger, en wel op den 14den April 1839, van een' zoon en eene dochter is bevallen; vervolgens op den 12den Maart 1840 van een' zoon, en op den 10den Mei 1841, van twee dochters; en zij alzoo in ruim drie jaren tijds acht kinderen ter wereld heeft gebragt.

— Uit Goes schrijft men van den 12: » Hetgeen alhier te vreezen was bij de langdurige hitte van dezen zomer en het daardoor veroorzaakte gebrek aan goed drinkwater, openbaart zich thans. Er zijn zeer vele zieken. Men hoopt, dat het natte weder, dat hier voor de gezondheid steeds goed is, gunstigen invloed mag hebben.»

KONING *LODEWIJK PHILIPS.*

Bij de belangstelling die zich op den persoon des konings der Franschen, in zijne betrekking als koning, als mensch, en nog onlangs als vader, door geheel Europa gevestigd heeft, kwam het ons niet onbelangrijk voor, eene korte schets van zijn vroeger leven en lotgevallen tot op zijne komst ten troon, uit het *Conversations-Lexikon der neuesten Zeit* ontleend, onzen lezeren mede te deelen:

Lodewijk Philips, koning der Franschen, sedert den 9den Augustus 1830, geboren den 6den October 1773, eerst hertog *van Valois*, daarop hertog *van Chartres*, tijdens de revolutie *Egalité*, en eindelijk tot den 9den Augustus 1830, hertog *van Orleans* genoemd, is de zoon van den op den 6den November 1793 gegnillotineerden hertog *van Orleans*, *Louis Joseph Philip*, kleinzoon van den regent. Aan zijne opvoeding werd door zijne voortreffelijke moeder, *Louise Marie Adelaïde van Penthièvre*, de grootste zorg besteed. Vroeger was dezelve opgedragen aan den ridder *Bonnard*, een door zijne geleerdheid en zedelijke grondbeginselen uitstekend officier, en van 1782 aan de marquisin *de Sillery* (Mevrouw *de Genlis*). Deze ontwierp het plan van opvoeding met mannelijke vastheid; ook heette zij, op bevel van den hertog *van Orleans*, *Madame le gouverneur.* De hertog *van Chartres* hield zich behalve met zijne wetenschappelijke studien en gymnastische oefeningen, ook met velerhande werktuigelijke bekwaamheden, onder anderen met de operatieve heelkunde bezig. De ingenomenheid van Mevrouw *de Genlis* voor het welzijn en de vrijheid der volken schoot in het gemoed van haren kweekeling, den tegenwoordigen koning, zulke diepe wortelen, dat hij die beginselen nimmer in zijnen verderen leeftijd en betrekkingen verloochend heeft. Toen de Prins op

eene reis in 1788 op den Mont St.-Michel de ijzeren kooi zag, waarin *Lodewijk XIV* een hollandschen dagbladschrijver, die tegen hem geschreven had, zeventien jaren had doen opsluiten, vernielde hij dit werktuig der dwingelandij. Hij woonde de zittingen der nationale vergadering als toehoorder bij, en toen deze vergadering decreteerde, dat alle houders en bevelhebbers van regimenten deze in persoon moesten bevelen of de dienst verlaten, begaf de Prins zich terstond naar Vendôme aan de spits van het veertiende regiment dragonders, dat zijnen naam voerde. Hier redde hij met eigen levensgevaar twee mannen van een bijna wissen dood, en verwierf van de stad de burgerkroon. Kort daarna werd hij naar Valenciennes gezonden, waar hij als oudste hoofdofficier het bevel over de vesting op zich nam. Van hier voerde hij den 28sten April 1792 zijn eerste wapenfeit uit onder *Biron* bij Boussu en Quarignon. Den 7den Mei werd hij tot generaal-majoor onder den maarschalk *Luckner* bevorderd en stond met zijne brigade dragonders bij het legerkerps in Lotharingen. *Kellermann* kwam thans in de plaats van *Luckner*, en de hertog streed als luitenant-generaal aan het hoofd der tweede linie tegen de Pruissen bij Valmy, den 20sten September 1792, met eene schitterende dapperheid. Vervolgens onder het opperbevel van *Dumouriez* gesteld, vereenigde hij zich den 3den November met *Beurnonville* en veroverde den molen en de batterij bij Boussu. Bij Jemappes (6 November) voerde de hertog over 24 bataillons bevel. Met een gedeelte van dezelve tastte hij het centrum van de Oostenrijkers aan, werd teruggeslagen, maar herstelde de orde onder zijne troepen, rukte op nieuw voorwaarts, deed de batterijen met geveld geweer bestormen, drong binnen de redouten en besliste de schitterende overwinning bij Jemappes. Zijne emigratie met *Dumouriez*, den 4. April 1793, was van een' geheel anderen aard dan die der overige Prinsen. De gedeputeerde *Isarn-Valady*, had bij gelegenheid der veroordeeling van *Lodewijk XVI*, de verbanning der geheele bourbonsche familie verlangd: »Gijl. zult - zeide deze in de nationale conventie (zie *Moniteur* van Januarij 1693) - mijne vrees niet ongegrond vinden, wanneer ik u herinner, dat de oudste zoon van *Lodewijk van Orleans*, ten gevolge van de toenmalige voorregten van zijnen stand, op zijn twintigste jaar tot luitenant-generaal bevorderd is. Ik wil niet lasteren, burgers; ik ken de waarde zijner diensten en geloof aan zijne voortreffelijke hoedanigheden, maar vrees die meer dan ik er prijs op stel. Veranderlijkheid eenerzijds, dankbaarheid aan de andere zijde, kunnen gevaarlijk zijn. Welligt plaatst men hem spoedig aan de spits uwer legers; oordeelt dan, of het geen tijd zij, hem te verbannen!" Spoedig daarop werd te Parijs een bevel tot gevangenneming van den jongen hertog uitgegeven; zijn signaal werd aangeduid en een prijs op zijn hoofd gesteld. Nu begaf *Lodewijk Philips* zich van Mons in Henegouwen, onder eenen verdichten naam en van zijnen adjudant *Ducrest* vergezeld, den 12den April 1793 naar Zwitserland, want ofschoon door zijn vaderland verstooten, had hij toch het voorstel van de hand gewezen om als oostenrijksch generaal tegen hetzelve te dienen. Deze uitwijking kon slechts door de toenmaals bovendrijvende factie voor eene misdaad gehouden worden, terwijl zij hare regtvaardiging vond in de omverwerping eener door den hertog bezworene constitutie. Alsnu ontwikkelde de hertog eene geestkracht die anders welligt niet zoo aan 't licht zou gekomen zijn, en die thans een waarborg te meer is voor het karakter van den koning der Franschen. Te Schafhausen kwam hij met zijne zustur (*Adelaïde*) en met mevrouw *de Genlis* bijeen. Hij onderhield haar beiden met het grootste gedeelte zijner geringe geldelijke middelen en begaf zich met haar naar het klooster Bremgarten, waar de insgelijks gevlugte generaal *Montesquiou* de beide vrouwen een toevlugtsoord verschafte. Hij-zelf was aldaar niet veilig; dwaalde in 't gebergte van hut tot hut, en leed vier maanden de grootste ontberingen (Een der voortreffelijke schilderstukken van *Horace Vernet* stelt den tegenwoordigen koning der Franschen voor, daar hij moede en afgemat de monnikken van het klooster op den St. Gotthardt te vergeefs om een nachtverblijf smeekt). Dagelijks gaf hij niet meer dan eenige sous voor zijn onderhoud en dat van zijnen getrouwen dienaar uit, die hem niet verlaten wilde. Toen hij nog slechts éénen Louisd'or over had, deed hij aanzoek naar de betrekking van hoogleeraar in de wiskunde en geschiedenis aan het collegie te Reichenau, twee uren van Chur, en kreeg die betrekking door de aanbeveling van *Montesquiou*. Hier bleef hij acht maanden onder den naam van *Chabos*, zonder dat hem iemand kende, behalve de autoriteiten der plaats (de hoogleeraar *Nesemann*, de luitenant-kolonel *von Jost* en de burgemeester *von Tscharner*). Hier verwierf hij zich in hooge mate de achting zijner medeleeraars en de liefde zijner kweekelingen. Zekere heer *de Salis* bood hem de betrekking van gouverneur over zijne kinderen aan, maar hij wees het aanbod van de hand. Later liet zich de hertog, bij gelegenheid van een geschenk voor eene vereeniging ter ondersteuning van hulpbehoevende leeraars, over zijne toenmalige betrekking aldus uit: »Wat mijne belangstelling in arme schoolleeraars in 't bijzonder opwekt, is de omstandigheid dat ik zelf eenmaal tot die nuttige klasse van burgers heb behoord. Tot de vele lotsverwisselingen die mij hier op aarde ten deel vielen, behoort ook deze, dat ik in een tijd van strenge vervolging als leeraar in een gijmnasium werd opgenomen, waar ik acht maanden lang geregeld onderwijs gaf. Ik hoop derhalve dat het genootschap mijn penningske, als van een medeschoolleeraar komende, wel zal willen aannemen."

(*Het vervolg hierna*)

TER AMSTERDAMSCHE BEURS van 11. Zaturdag waren de fondsen genoteerd: Ned. 2½ pCt. 52⅞; id. 5 pCt. 101¾; Kansb. 26¼; Amort.-Sijnd. 4½ pCt. 94½; id. 3½ pCt. 77½; Domein losr. 5 pCt. 101⅞; Handelmaats. 4½ pCt. 139⅝; dito nieuwe 102½; O. Indie 99 5/16; Haarlem Spoorweg 70½; dito Rott. 70; Rijn spoorweg 91⅝; Haarl. meer 103¾; Rusland 106⅝; 4 pCt bij Hope 90¼; Inschrijv. en Assign. 6 pCt. 69 drie zest.; Certif. id. 71¼; Spanje 16⅝; Oost. Metall. 108; Braz. 68½; Mexiko 34½; Peru 9; Philadelphia bij Hope 38½; bij Rothschild 61.

*** GETROUWD:

Mr. P. J. A. M. DE WILLEBOIS,

Subst. Officier van Justitie bij de Arr.-Regtbank van Breda,

EN

J. F. VAN TOLL.

'S HERTOGENBOSCH, den 14. September 1842.

Eenige Kennisgeving.

UIT DE HAND TE KOOP:

Het van ouds gerenomeerde KOFFIJHUIS HET GOUDEN KRUIS, te *Breda*. Te bevragen bij de Eigenaresse aldaar.

*** J. DE LANGE, Boekhandelaar te *Deventer*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

P. C. MOLHUIJSEN, LEERREDENEN OVER VRIJE STOFFEN. . . . . ƒ 2,80.
J. A. HANSEN, CURSUS VAN PLATTE EN BOLVORMIGE DRIEHOEKSMETING. . . . . - 1,50.

En debiteerd met goed succes:

P. C. MOLHUIJSEN, Gods Voorzienigheid in Menschelijke Lotgevallen. Een Leesboek tot bijzondere en huisselijke stichting. . . . . . - 2,50.
H. VAN LOGHEM, Ontwikkeling van eenige hoofdbeginselen der Nederlandsche Armenwetten. . . . . . - 0,60.
S. VAN DELDEN Pz., Handleiding voor Onderwijzers en Onderwijzeressen in scholen voor jonge kinderen. Tweede druk. . . . . - 0,25.
Mr. G. A. IJSSEL DE SCHEPPER, vlugtige beschouwingen omtrent het Verkiezingstelsel en proeve van een nieuwe wet op de oefening van het Stemregt ter verkiezing van de Provinciale Staten in de Nederlanden. . . . . . . ƒ 1,00.
P. O. C. VORSSELMAN DE HEER, Gronden der Zeevaartkunde, vooral ten gebruike bij de Sterre- en Zeevaartkundige tafels van JACOB SWART. . . . . . . - 5,80.
———— Théorie de la Télégraphie Électrique, avec la description d'un nouveau Télégraphe, fondé sur les actions Physiologiques de l'électricité. . . . - 0,50.
———— Redevoering, over de voordeelen eener wetenschappelijke beoefening van Handwerken en Kunsten, gehouden te *Deventer* den 2den April 1841, bij gelegenheid van de uitdeeling der Medailles en Getuigschriften aan de verdienstelijkste leerlingen der Teekenschool. . . . . - 0,25.
J. UITTERDIJK, Herleiding van den Schijnbaren Afstand tusschen twee Hemelligchamen tot den Waren. . . . - 1,20.
H. J. VAN DER WIJCK, over de Nederlandsche Rivieren en de middelen tot derzelver verbetering. . . . . . . - 3,00.
J. H. HALBERTSMA, Letterkundige Naoogst. Eerste Stuk. - 3,00.
A. J. HOUCK, de ware Verhouding tusschen Hooger- Middelbaar- en Lager Onderwijs. . . . . . - 0,75.
LA HENRIADE, Poëme Épique en dix chants par VOLTAIRE, met aanmerkingen, ten gebruike der Gymnasia, bewerkt door S. SUSAN. . . . . - 0,75.
P. J. BAUDET, Fransche Oefeningen, Zevende Stukje. Bevattende Oefeningen over eenige Synonymen en andere bijzonderheden betreffende het Taalgebruik. . . . . - 0,75.
H. KROEZE RAMAKER Korte schets der Nederduitsche taal- en spelkunde, alsmede iets over het redekundig ontleden en het gebruik der leesteekens. . . . . . . - 0,10.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.